

Ochrona mniejszości i polityka zwalczania dyskryminacji w rozszerzonej Europie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie ochrony mniejszości i polityka walki z dyskryminacją w rozszerzonej Europie (2005/2008(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając cele rozwoju Unii Europejskiej jako obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, realizującego zasady swobód obywatelskich, demokracji, ochrony praw podstawowych oraz praworządności, określone w art. 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając zwłaszcza art. 13 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej zobowiązujący Wspólnotę do zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie, rasę, religię, przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; uwzględniając art. 63 TWE ustalający zakres polityki imigracyjnej i azylowej, w obrębie której promowana jest integracja obywateli z krajów spoza Unii Europejskiej oraz inne prawne podstawy działania Unii Europejskiej w tej dziedzinie,
- uwzględniając Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, który dalej rozwija dotychczasowy dorobek, zwłaszcza przez włączenie Karty Praw Podstawowych, nadając tym samym jeszcze większe znaczenie idei praw podstawowych¹,
- uwzględniając art. I-14 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy określający dziedziny kompetencji dzielonych i który przyznaje Unii Europejskiej kompetencje w zakresie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz praw człowieka, mając na uwadze, że prawa mniejszości stanowią podstawowy element ogólnych praw człowieka,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne², dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy³ oraz dyrektywę 2002/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. zmieniającą dyrektywę Rady 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego

---

¹ W chwili gdy Traktat ustanawiający Konstytucję wejdzie w życie, określenie „mniejszości” po raz pierwszy pojawi się w prawie pierwotnym w dwóch postanowieniach: w art. 21 Karty (art. II-81 Konstytucji), zakazującym wszelkiej dyskryminacji na gruncie „przynależności do mniejszości narodowej”; w art. I-2 Konstytucji odnoszącym się do „praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości” jako jednej z wartości, na których „Unia opiera się”. Konstytucja stanowi także, że Unia musi „zwalczać wykluczenie społeczne i dyskryminację oraz wspierać sprawiedliwość i ochronę socjalną, równość kobiet i mężczyzn, solidarność między pokoleniami i ochronę praw dziecka (art. I-3 ust. 3 akapit 2).

² Dz.U. L 180 z 19.7.2000, str. 22.

³ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, str. 16.

traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy¹,

- uwzględniając w szczególności Zieloną Księgę Komisji na temat równości i niedyskryminacji w rozszerzonej Unii Europejskiej (COM(2004)0379) oraz coroczne i tematyczne sprawozdania przyjęte przez Europejskie Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii (EUMC),
  - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Kultury, Młodzieży i Edukacji, Środków Przekazu i Sportu oraz Komisji Praw Kobiet i Równych Szans (A6-0140/2005),
- A. pamiętając, że istnieje różnica pomiędzy ochroną mniejszości a polityką zwalczania dyskryminacji; mając na uwadze, że równe traktowanie jest podstawowym prawem wszystkich obywateli, a nie przywilejem, oraz że tolerancja powinna być powszechną postawą wobec życia, a nie okazywaniem względów tylko wobec niektórych; stwierdzając w związku z tym, że wszelkie formy dyskryminacji muszą być zwalczane z równą intensywnością; przypominając, że mniejszości narodowe wnoszą wkład w bogactwo Europy,
- B. zważywszy, że w Unii Europejskiej każdy ma takie samo prawo i obowiązek bycia pełnym, aktywnym, zintegrowanym i równym wobec prawa członkiem społeczeństwa; zważywszy, że każdy jest przede wszystkim niepowtarzalną jednostką ludzką, a przynależność do mniejszości nigdy nie usprawiedliwi lub wytłumaczy ani wykluczenia, ani dyskryminacji, ani też decyzji o wycofaniu się ze społeczności,

Wymiar polityczny oraz pilna potrzeba polityki antydyskryminacyjnej i ochrony mniejszości

1. uważa, że sprawą priorytetową dla rozszerzonej Unii liczącej 25 Państw Członkowskich i 450 milionów mieszkańców jest:
  - wzmocnienie więzi między narodami Unii a wzniosłym zamysłem, którego jest ona symbolem, przy jednoczesnym wzmocnieniu poczucia przynależności do Unii Europejskiej oraz poszanowaniu historii, kultury, indywidualnej tożsamości i odrębności,
  - uczynienie działania i sprawowania władzy bardziej spójnym na szczeblu lokalnym, regionalnym, narodowym i unijnym zgodnie z zasadą pomocniczości,
  - terminowe wprowadzenie w życie istniejącego ustawodawstwa i dokonanie w ten sposób transpozycji dyrektyw w tym zakresie;
  - przestrzeganie zasady zaufania zawartej w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego art. 7

---

¹ Dz.U. L 269 z 5.10.2002, str. 15.

Traktatu o Unii Europejskiej: Przestrzeganie i wspieranie podstawowych wartości Unii²;

2. przypomina, że w myśl art. 191 TWE partie polityczne na poziomie europejskim pełnią ważną rolę jako czynnik na rzecz integracji w obrębie Unii; dlatego wyraża zaniepokojenie rosnącą publiczną akceptacją głęboko rasistowskich, antysemitowskich, islamofobicznych oraz homofobicznych wypowiedzi i działań czołowych polityków i członków rządów; wzywa wszystkie partie polityczne do ponownego zaangażowania się w realizację Karty Europejskich Partii Politycznych na rzecz społeczeństwa wolnego od rasizmu, przyjętej w dniu 5 grudnia 1997 r., i podkreśla fakt, że podstawowymi warunkami wstępnymi dla partii politycznych odnośnie polityki integracyjnej wobec mniejszości są:
  - potrzeba należytej reprezentacji przy podejmowaniu decyzji politycznych,
  - potrzeba zagwarantowania równego traktowania mniejszości mając na względzie edukację, służbę zdrowia, usługi socjalne, wymiar sprawiedliwości oraz inne usługi publiczne;
  - potrzeba uwzględnienia przez Parlament Europejski różnorodności kulturowej i językowej UE i Państw Członkowskich (ponieważ liczba miejsc przypadająca na każde Państwo Członkowskie będzie się zmniejszać z każdym kolejnym rozszerzeniem);
3. dostrzega fakt, iż sprawom mniejszości w Unii generalnie nie poświęcano do tej pory dostatecznej uwagi i że nadszedł czas, by zająć się nimi bliżej, aby zwiększyć skuteczność działań podejmowanych przez władze publiczne w tej dziedzinie; uważa, że w tym kontekście przyszła Agencja Praw Podstawowych musi odgrywać kluczową rolę;
4. zaznacza, że niedawne i przyszłe rozszerzenia Unii prowadziły i będą prowadzić do powiększenia liczby Państw Członkowskich charakteryzujących się kulturową i językową różnorodnością; uważa zatem, że UE ma szczególny obowiązek chronić prawa mniejszości;
5. podkreśla, że prawa mniejszości narodowych są integralną częścią podstawowych praw człowieka i uważa za konieczne dokonanie wyraźnego rozróżnienia pomiędzy mniejszościami (narodowymi), imigrantami i osobami ubiegającymi się o azyl;
6. zachęca Komisję do stworzenia standardów politycznych w zakresie ochrony mniejszości narodowych mając na uwadze art. 4 ust. 2 Konwencji Ramowej w sprawie ochrony mniejszości narodowych (KROMN): „Strony zobowiązują się do przyjęcia, tam gdzie to konieczne, odpowiednich środków w celu popierania we wszystkich sferach życia ekonomicznego, społecznego, politycznego i kulturalnego pełnej i rzeczywistej równości pomiędzy osobami należącymi do mniejszości narodowej a osobami należącymi do większości. W tym względzie uwzględniają specyficzne warunki osób należących do mniejszości narodowych”;

---

² Dz.U. C 104 E z 30.4.2004, str. 408.

7. wskazuje na brak spójności polityki wobec mniejszości - mimo że ochrona mniejszości stanowi część kryteriów kopenhaskich, nie ma standardu praw mniejszości w polityce Wspólnoty ani też wspólnotowej definicji, kogo można uznać za przedstawiciela mniejszości; zauważa też, że nie istnieje definicja mniejszości ani w Deklaracji ONZ o prawach osób należących do mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych i językowych, ani też w KROMN; zaleca, by taka definicja opierała się na definicji, określonej w zaleceniu Rady Europy 1201(1993), „mniejszości narodowej” jako grupy osób w państwie, które:
- przebywają na terytorium tego państwa,
  - od dawna utrzymują stałe i trwałe więzi z tym państwem,
  - wykazują odrębne cechy etniczne, kulturowe, religijne lub językowe,
  - są w dostatecznym stopniu reprezentowane, aczkolwiek ustępują pod względem liczebności pozostałej ludności danego państwa lub jednego z regionów tego państwa,
  - są motywowane troską o zachowanie tego, co stanowi o ich wspólnej tożsamości narodowej, łącznie z ich kulturą, tradycją, religią lub językiem;
8. uważa, na podstawie przedstawionych wyżej sytuacji, że:
- nie ma jednego rozwiązania umożliwiającego poprawę sytuacji wszystkich mniejszości we wszystkich Państwach Członkowskich,
  - należy ustalić pewne wspólne i minimalne cele dla władz publicznych w Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę doświadczenia z przeszłości, szczególnie najlepsze praktyki oraz dialog społeczny prowadzony w wielu Państwach Członkowskich, oraz w oparciu o wdrożenie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych ONZ, Międzynarodowej Konwencji ONZ w sprawie Eliminacji Wszelkich Form Dyskryminacji Rasowej oraz konwencji Rady Europy jak np. Konwencji Ramowej w sprawie ochrony mniejszości narodowych czy Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych oraz Protokołu nr 12 do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; wzywa również do realizacji zasad rozwiniętych w kontekście OBWE, w szczególności zaleceń Lunda dotyczących efektywnego udziału mniejszości narodowych w życiu publicznym, zaleceń kopenhaskich w sprawie praw mniejszości narodowych do edukacji oraz zaleceń z Oslo dotyczących praw językowych mniejszości narodowych;
9. zauważa, że Komisja uwzględniła już te standardy pod uwagę w kontekście kryteriów kopenhaskich¹ podczas negocjacji akcesyjnych z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, Cyprzem, Maltą oraz krajami aktualnie przystępującymi i kandydującymi;

---

¹ Jedno z trzech kryteriów kopenhaskich dotyczy stabilnej demokracji, praworządności, praw człowieka oraz poszanowania i ochrony mniejszości.

10. zwraca uwagę na fakt, że realizując politykę ochrony mniejszości i niedyskryminacji, Unia nie musi kwestionować struktury prawnej i konstytucyjnej Państw Członkowskich ani też zasady równości wobec prawa;

Słabe strony reakcji państw członkowskich na działania oparte na art. 13 TWE

11. zauważa z niepokojem niezadawalający stan realizacji polityki zwalczania dyskryminacji; wzywa wszystkie Państwa Członkowskie do zaangażowania się w realizację polityki zwalczania dyskryminacji, zwłaszcza w związku z dyrektywą 2000/43/WE i dyrektywą 2000/78/WE oraz wzywa Komisję do umieszczenia wśród celów na Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich 2007 potrzeby znalezienia satysfakcjonującego rozwiązania problemów dotyczących:
- spóźnionej lub niekompletnej transpozycji przez Państwa Członkowskie¹,
  - nietworzenia organów do spraw równości²,
  - nieprzyjęcia należytych przepisów dotyczących statusu prawnego organizacji pozarządowych,
  - kształcenia i rozbudowy potencjału, mającymi pierwszorzędne znaczenie w procesie realizacji ustawodawstwa antydyskryminacyjnego (istnieje wyraźna potrzeba kształcenia sędziów, prawników, prawników zatrudnionych w organizacjach pozarządowych, itp w sprawach kluczowych postanowień i pojęć jak np definicji pośredniej i bezpośredniej dyskryminacji, ciężaru dowodowego, itd),
  - szerzenia informacji i zainicjowania kampanii na rzecz wzrostu świadomości, ponieważ dyrektywy wymagają, by Państwa Członkowskie informowały ludzi o postanowieniach ustawy antydyskryminacyjnej (zaangażowanie organizacji pozarządowych i partnerów społecznych jest niezbędne w procesie podnoszenia poziomu świadomości oraz dla zapewnienia potencjalnym ofiarom dyskryminacji dostępu do informacji na temat wszelkich możliwości zawartych w dyrektywach);
12. zauważa znaczenie rozwoju mechanizmów zbierania danych dotyczących dyskryminacji rasowej w zgodzie z ustawodawstwem o ochronie danych, jako skutecznego medium identyfikacji, sprawowania nadzoru i dokonywania rewizji polityk i praktyki w zakresie zwalczania dyskryminacji rasowej i promowania równości rasowej;
13. zauważa, że w wielu przypadkach prawo wspólnotowe wdrażane jest jedynie w ograniczonym zakresie, co wynika głównie z ignorowania struktur społecznych oraz nieufności i podejrzliwości ze strony części obywateli; uważa, że za pośrednictwem prawodawstwa, zbiorowych porozumień lub praktyki, Państwa Członkowskie powinny

---

¹ Komisja wszczęła już przeciwko kilku Państwom Członkowskim procedury w sprawie braku informacji o środkach podjętych w celu transpozycji dyrektywy 2000/43/WE i 2000/78/WE. Oczekuje się, że dalsze procedury w sprawie naruszeń za „niedostosowanie się” (niepełna lub niewłaściwa transpozycja) zostaną wszczęte wkrótce.

² Komisja wyraża niepokojenie brakiem utworzenia funkcjonujących organów ds. równości wymaganych przez dyrektywę 2000/43/WE, w kilku Państwach Członkowskich. Tam, gdzie powołano takie organy, istnieją w kilku przypadkach obawy co do ich niezależności i możliwości efektywnego działania.

zachęcać pracodawców sektora publicznego i prywatnego do wspierania w sposób zaplanowany i systematyczny zasady równości i niedyskryminowania w miejscu pracy i w zakresie warunków pracy, dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery, płacy i szkolenia zawodowego;

14. opowiada się za wspólnym stanowiskiem wobec kwestii równości i niedyskryminacji oraz upowszechnieniem tych pojęć w stosownych kierunkach polityki Unii Europejskiej; uważa, że celem jest zapewnienie, by Państwa Członkowskie w sposób skuteczny i właściwy rozwiązywały kwestie rosnącego różnicowania swoich społeczeństw;
15. z zadowoleniem przyjmuje analizę wykonalności zaproponowaną we wspomnianej wyżej Zielonej Księdze jako ważny krok w kierunku ustalenia wspólnych standardów ochrony w całej UE oraz popiera dalsze ustawodawstwo UE promujące równość w dostarczaniu towarów i świadczeniu usług oraz zakazujące dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, wyznanie, orientację seksualną i wiek;
16. uważa, że w kontekście globalizacji, gdzie aktywność ekonomiczna nie podlega ograniczeniom geograficznym a przepływ kapitału i pracowników osiągnął bezprecedensowe rozmiary, kwestii równości i eliminacji dyskryminacji nie można rozwiązywać wyłącznie z „europejskiego punktu widzenia”; zauważa, że ogromna ilość produktów na rynkach światowych jest często wynikiem nadmiernego wykorzystywania pracowników (co prowadzi do nielegalnej imigracji) i że bardziej rozwinięte regiony (USA, UE) „importują” ludzkie zasoby naukowe ze słabiej rozwiniętego Południa, uniemożliwiając im tym samym przezwycięzenie „zapóźnienia”;
17. uważa, że Unia powinna, w porozumieniu z Państwami Członkowskimi oraz posługując się istniejącymi podstawami prawnymi, przede wszystkim sprzyjać spójnej polityce integracyjnej poprzez przyjęcie środków legislacyjnych i zapewnienie wsparcia materialnego;
18. zaznacza, że zgodnie z Programem Haskim należy eliminować przeszkody na drodze integracji obywateli krajów trzecich oraz wzywa do większej koordynacji polityk integracyjnych i inicjatyw UE w tej dziedzinie; wspólne podstawowe zasady spójnych europejskich ram integracyjnych powinny uwzględniać fakt, że integracja:
  - jest ciągłym dwustronnym procesem zachodzącym między legalnie osiadłymi obywatelami krajów trzecich a społeczeństwem przyjmującym,
  - uwzględnia polityki zwalczania dyskryminacji, ale i wykracza poza jej zakres,
  - zakłada poszanowanie elementarnych wartości Unii Europejskiej oraz podstawowych praw człowieka,
  - wymaga elementarnych umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym,
  - polega na częstym współdziałaniu i prowadzeniu dialogu międzykulturowego wśród wszystkich członków społeczeństwa w ramach wspólnych zgromadzeń i działań mających na celu pogłębienie wzajemnego rozumienia się,
  - dotyczy również szeregu obszarów polityki, w tym zatrudnienia i edukacji;

podziela pogląd Rady Europejskiej, że istnieje konieczność promowania zorganizowanej wymiany doświadczeń i informacji na temat integracji;

Mniejszości dyskryminowane z wielorakich przyczyn, w tym ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, orientację seksualną, religię, niepełnosprawność oraz wiek

19. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązania poczynione w komunikacie Komisji w sprawie równych szans dla osób niepełnosprawnych: Europejski plan działań (COM(2003)0650), który jest kontynuacją Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003, ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje też przyjęcie przez Komisję Europejskiego Planu Działań na rzecz osób niepełnosprawnych; wzywa do wzmocnienia celów i narzędzi Planu Działań w celu uwzględnienia zasad włączenia tematyki niepełnosprawności do głównego nurtu życia politycznego i społecznego, niedyskryminacji i dostępu do inicjatyw UE, szczególnie zaś inicjatyw ustawodawczych;
20. ostrzega przed możliwymi dyskryminacyjnymi skutkami ubocznymi działań przeciwko przestępczości i terroryzmowi w związku z istniejącymi dowodami, że prawdopodobieństwo przeprowadzenia akcji policyjnych, kontroli tożsamości itp. jest w przypadku mniejszości etnicznych od pięciu do sześciu razy wyższe;
21. wzywa instytucje Unii Europejskiej, Państwa Członkowskie, wszystkie demokratyczne europejskie partie polityczne, społeczeństwo obywatelskie i jego stowarzyszenia do:
  - potępienia wszelkich aktów i przejawów zachowań antysemickich i antymuzułmańskich i antychrześcijańskich, powrotu teorii negujących Holocaust, zaprzeczania i banalizowania ludobójstw, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych,
  - potępienia wszelkich przejawów nietolerancji i podsycania nienawiści rasowej oraz wszelkiego prześladowania i rasistowskich aktów przemocy,
  - potępienia wszelkich aktów przemocy mających źródło w religijnej czy rasowej nienawiści lub nietolerancji, łącznie z bezczeszczeniem miejsc świętych i o znaczeniu religijnym,
  - potępienia wszelkich aktów homofobicznej i transfobicznej przemocy, w tym molestowania, poniżania oraz słownego lub fizycznego znęcania się zarówno przez państwo, jak i osoby prywatne¹,
  - potępienia stanu rzeczy, w którym dyskryminacja z powodów religijnych i etnicznych w dalszym ciągu występuje na różnych płaszczyznach pomimo ważnych środków przyjętych przez Unię Europejską przy zastosowaniu art. 13 TWE; zwraca w związku z tym szczególną uwagę na dyskryminację przedstawicieli mniejszości przez sądy;

---

¹ Przykładami przemocy na tle homofobicznej nienawiści są: sprawa bomby gwoździowej w Londynie (1999), ataki na parady homoseksualistów LGBT w Polsce i Bośni (2004) i okrutny napad na Sebastiana Nouchet, którego spalono żywcem w jego rodzinnej miejscowości we Francji (2004).

22. potwierdza fakt, że dyskryminacja ze względów religijnych jest zabroniona; wzywa Państwa Członkowskie, kraje przystępujące i kandydujące do zapewnienia całkowitej wolności religijnej i równych praw dla wszystkich religii; jednocześnie potwierdza, że wolność religii nie usprawiedliwia dyskryminacji, na przykład w obszarze edukacji;
23. zauważa utrzymujące się uprzedzenia i homofobię, które w dalszym ciągu przenikają sferę publiczną, i wzywa Unię do dalszego wywierania nacisku na wszystkie Państwa Członkowskie, by stosowały się do międzynarodowych i europejskich standardów w zakresie praw człowieka;
24. odczuwa potrzebę przeciwdziałania rosnącej homofobii; zauważa z niepokojem nasilającą się przemoc wobec homoseksualistów, na przykład prześladowanie w szkołach i miejscach pracy, wyrażanie przepelnionych nienawiścią komentarzy przez przywódców religijnych i politycznych, ograniczony dostęp do służby zdrowia (np. wykluczenie z ubezpieczenia, ograniczona dostępność organów do przeszczepu) oraz ograniczony dostęp do rynku pracy; wzywa Komisję do wydania komunikatu dotyczącego ograniczeń swobody przemieszczania się w UE dla małżeństw homoseksualnych lub uznanych przez prawo par gejowskich;
25. zauważa, że rosnące bezrobocie i ubóstwo, obserwowane w ostatnich latach wśród społeczeństw europejskich, doprowadziły do wytworzenia się szczególnej sytuacji cechującej się brakiem równości i dyskryminacją;
26. zauważa wysoki odsetek bezrobocia wśród osób starszych i niepełnosprawnych związany z trudnościami, jakich doświadczają one w związku z dostępem do programów szkoleniowych i nowych możliwości zatrudnienia;
27. wzywa partnerów społecznych do znacznego wysiłku w kierunku eliminacji dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność lub wiek oraz zapewnienia zdecydowanie lepszego dostępu do rynku pracy;
28. wyraża przekonanie, że owe wysiłki powinny również promować dialog i współpracę między różnymi grupami społeczeństwa na szczeblach lokalnych i krajowych, w tym również dialog i współpracę między różnymi grupami kulturowymi, etnicznymi i religijnymi; zachęca Państwa Członkowskie do włączenia i konsultacji zainteresowanych stron przy opracowywaniu ustaw antidyskryminacyjnych;
29. wzywa Radę i Komisję oraz władze Państw Członkowskich na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym do koordynacji działań na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji, łącznie z zachowaniami antysemitycznymi, islamofobicznymi/antymuzułmańskimi lub antyromskimi, romofobią i islamofobią oraz atakami na grupy mniejszościowe, w tym Romów, osoby z państw trzecich i bezpaństwowców, w celu obrony zasad tolerancji i niedyskryminacji oraz propagowania integracji społecznej, gospodarczej i politycznej wszystkich osób przebywających na obszarze Unii;
30. wzywa Państwa Członkowskie, by zrobiły wszystko w celu zagwarantowania skutecznego włączenia dzieci uchodźców, osób ubiegających się o azyl i imigrantów do systemów szkolnictwa;

Dyskryminacja ze względu na przynależność do danej płci

31. wskazuje na fakt, że mimo obowiązującego ustawodawstwa w zakresie zwalczania dyskryminacji kobiety są nadal dyskryminowane w wielu sferach życia codziennego;
32. zauważa z głębokim rozczarowaniem, że po ćwierćwieczu realizacji polityk równego traktowania rozbieżność płac osób odmiennych płci praktycznie wcale nie została zlikwidowana; wzywa Komisję do przedstawienia sprawozdania na temat stanu rozbieżności płac w każdym z Państw Członkowskich przed końcem 2005 roku;
33. podkreśla, że chociaż poczyniono postępy w zakresie zatrudniania kobiet i mimo że legitymują się one wysokim poziomem wykształcenia, to ich zarobki nadal są mniejsze niż zarobki mężczyzn pracujących na tym samym stanowisku, a pracodawcy traktują je z podejrzliwością ze względu na możliwość zajęcia w ciąży i macierzyństwo; zwraca również uwagę na przypadki molestowania seksualnego, na które trudno jest kobietom złożyć skargę z obawy przed publicznym poniżeniem lub zwolnieniem z pracy;
34. podkreśla wagę, jaką ma skupienie się na aspekcie społeczno-kulturowej tożsamości płci w odniesieniu do wszystkich dyskryminowanych grup, ponieważ kobiety w tych grupach często borykają się ze szczególnego rodzaju problemami;
35. wzywa UE oraz Państwa Członkowskie do opracowania metodologii badania współzależności między przynależnością etniczną a społeczno-kulturową tożsamością płci oraz identyfikowania różnych form dyskryminacji oraz ich wpływu na kobiety i dziewczęta w celu wykorzystania tej metodologii jako podstawy projektowania i wdrażania instrumentów prawnych, polityk i programów;
36. zwraca uwagę na fakt, że kobiety należące do mniejszości narodowych (zwłaszcza zaś do mniejszości romskiej i Sinti) oraz imigrantki są poddawane różnorodnym formom dyskryminacji, które wymagają spójnego stanowiska politycznego;
37. wzywa Państwa Członkowskie i Komisję do potraktowania ze szczególną uwagą kobiet należących do mniejszości narodowych i religijnych, ponieważ są one często ofiarami dyskryminacji nie tylko ze strony przeważającej ludności, lecz również ze strony członków własnej mniejszości; uważa, że Państwa Członkowskie powinny podjąć działania i środki w celu ochrony praw tych kobiet; takie środki mogłyby obejmować stałe informowanie kobiet należących do mniejszości o prawach gwarantowanych we Wspólnocie i ustawodawstwie narodowym każdemu, a zwłaszcza kobietom;

Spoleczność Romów

38. uważa, że społeczność ta wymaga szczególnej ochrony, ponieważ w związku z rozszerzeniem Unii jest jedną z najliczniejszych mniejszości w UE i, jako społeczność, historycznie była i do dziś jest spychana na margines oraz hamowana w rozwoju w niektórych kluczowych dziedzinach życia; zauważa też, że kultura Romów, ich historia i język są często pomijane lub szkalowane;
39. zauważa, że Romowie spotykają się z segregacją rasową w edukacji i często są niesłusznie umieszczani w szkołach dla umysłowo niepełnosprawnych, dyskryminuje się ich przy przyznawaniu mieszkań, dostępie do służby zdrowia i świadczeniu usług

publicznych; stanowią oni wysoki odsetek bezrobotnych, ich prawa są często kwestionowane przez władze publiczne i nie są dostatecznie reprezentowani politycznie;

40. przyjmuje z zadowoleniem publikację wspomnianej wyżej Zielonej Księgi poruszającej problemy, z którymi stykają się Romowie w rozszerzonej UE, organizację warsztatów dla władz narodowych na temat wykorzystania funduszy strukturalnych na rzecz pomocy Romom i innym pokrzywdzonym grupom oraz realizację konkretnego programu szkoleniowego Komisji dla członków społeczności Romów; aczkolwiek jest zdania, że najbardziej oczywiste przejawy dyskryminacji mogłyby być rozwiązywane również poprzez:
- realizację wspólnych projektów integracyjnych między Państwami Członkowskimi, w których mieszkają członkowie tej społeczności, mających na celu rozwiązanie w ciągu 10 lat kwestii najbardziej oczywistych przejawów dyskryminowania Romów,
  - promowanie wspólnych projektów finansowanych ze źródeł Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
  - upowszechnianie znajomości języka krajów, które zamieszkują członkowie tej społeczności, oraz wspieranie ochrony romskiego języka i dziedzictwa jako sposób wzmacniania ich własnej kultury i wizerunku,
  - ułatwienie dostępu do zatrudnienia, mieszkań, świadczeń socjalnych i emerytalnych;

Nowi i osiadli imigranci

41. uważa, że nowi imigranci mogą spotykać się z określonymi formami dyskryminacji, które różnią się pod pewnymi względami od dyskryminacji, jakiej doświadczają obywatele Unii Europejskiej wywodzący się z etnicznych mniejszości zamieszkujących na stałe obszar Unii Europejskiej od drugiego, trzeciego i czwartego pokolenia;
42. uważa za istotne rozróżnienie pomiędzy mniejszościami pochodzenia imigracyjnego oraz tradycyjnymi, narodowymi i etnicznymi mniejszościami, autochtonicznie występującymi na zamieszkiwanym przez siebie terytorium;
43. uważa, że najpilniejszą potrzebą mniejszości pochodzenia imigracyjnego jest jak najszybsza integracja ze społeczeństwem, łącznie z dalszym upraszczaniem przez Państwa Członkowskie procedur naturalizacyjnych przy jednoczesnym zapewnieniu integracji nie przyjmującej charakteru niepożądanego asymilacji ani nie podważającej tożsamości grupowej osób zamieszkujących swoje terytorium; uważa, że równie ważne jest uznanie prawa każdej osoby urodzonej i mieszkającej w Państwie Członkowskim do obywatelstwa;

Mniejszości językowe

44. uważa, że szczególną uwagę należy poświęcić grupom należącym do mniejszości językowych oraz wzywa Komisję i Państwa Członkowskie do traktowania ich zgodnie z zasadami zawartymi w Europejskiej Karcie Języków Regionalnych lub

Mniejszościowych, KROMN oraz wspomnianymi wyżej zaleceniami haskimi i zaleceniami Lunda;

Tradycyjne lub etniczne mniejszości zamieszkujące terytorium Państwa Członkowskiego

45. uważa, że efektywny udział w procesie decyzyjnym oparty na zasadach pomocniczości i samorządności jest jednym z najbardziej skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społeczności tradycyjnych mniejszości zaraz za najlepszymi praktykami istniejącymi w obrębie Unii; zachęca Państwa Członkowskie, które dotąd nie ratyfikowały KROMN, by uczyniły to bezzwłocznie;
46. uważa, że społeczności tradycyjnych mniejszości narodowych mają specyficzne potrzeby, różne od potrzeb innych grup mniejszościowych, na których to potrzebach polityka publiczna powinna koncentrować się w większym stopniu; uważa też, że sama Unia musi zająć się tymi potrzebami w bardziej właściwy sposób, ponieważ wraz z rozszerzeniem znacznie wzrosła liczba takich społeczności w Unii;

Bezpaństwowcy przebywający stale w Państwie Członkowskim

47. uważa, że osoby, które nie posiadają obywatelstwa żadnego państwa i przebywają stale w Państwie Członkowskim stoją w obliczu wyjątkowej sytuacji w UE; wzywa też zainteresowane Państwa Członkowskie do wszelkich możliwych działań, aby zachęcić te osoby do przyjęcia obywatelstwa danego kraju, tak aby mogły w pełni korzystać z praw, jakie daje obywatelstwo UE;
48. wzywa Państwa Członkowskie do stosowania zasady efektywnego uczestnictwa mniejszości narodowych w życiu publicznym zgodnie z art. 15 KROMN i zaleceniami Lunda w sprawie społeczności bezpaństwowców żyjących na ich terytorium, jako klucza do ich integracji; wzywa też do uproszczenia i przyspieszenia procesu naturalizacyjnego w celu jak najszybszego nadania obywatelstwa większości osób, które jeszcze go nie posiadają;

Niezbędne kroki legislacyjne poprzedzające wejście w życie Traktatu Konstytucyjnego

49. pragnie podziękować Komisji za jej pracę nad art. 13 i zachęca ją do dalszej realizacji spójnej ogólnej strategii wobec problemów nękających mniejszości w Unii poprzez dalsze wprowadzanie w życie istniejącego ustawodawstwa antydyskryminacyjnego oraz rozważanie możliwości podjęcia dalszych działań opierających się na następujących artykułach Traktatu:
  - a) art. 13 dotyczącym polityki zwalczania dyskryminacji; na tej podstawie prawnej, która w sposób najszerzy dotyczy spraw ochrony mniejszości, Unia mogłaby w oparciu o własne doświadczenie rozwijać inicjatywy, które zostały już wdrożone, oraz wzmocnić niektóre artykuły KROMN, jak np art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 i 8 tejże konwencji,
  - b) art. 18 TWE dotyczącym swobody przepływu osób i prawa pobytu, który mógłby stać się mocną podstawą dla ułatwienia przepływu osób należących do mniejszości, zapobiegając w ten sposób ich izolacji, tworzeniu nowych „gett” czy wymuszonej asymilacji,

- c) art. 49, 95 i 151 TWE, które mogłyby stanowić w Unii silną podstawę gwarancji zasad zawartych w art. 9 KROMN, takich jak wolność słowa oraz prawo nieskrępowanego dostępu do mediów,
  - d) art. 65 TWE i 31 TUE dotyczących współpracy i pomocy sądowej oraz art. 10 ust. 3 KROMN, które mają bezwzględnie priorytetowe znaczenie dla członka mniejszości ubiegającego się o pomoc przy postępowaniach cywilnych lub karnych,
  - e) art. 62 TWE dotyczącym polityki migracyjnej, która sześć lat po wejściu w życie Traktatu Amsterdamskiego wciąż pozostaje niezrealizowana (należy uwzględnić potrzebę integracji legalnych imigrantów ze społeczeństwem),
  - f) art. 137 ust. 1 lit. g), h), i) oraz j) dotyczącym zatrudnienia obywateli krajów trzecich, integracji osób wykluczonych z rynku pracy oraz zwalczania wykluczenia społecznego, który stanowiłby silną podstawę dla nowych inicjatyw skierowanych do mniejszości,
  - g) art. 149 TWE dotyczącym ułatwienia dostępu do edukacji, który mógłby przyczynić się, poprzez edukację, do pogłębienia społecznej integracji mniejszości, jak stanowią art. 12 i 14 KROMN,
  - h) art. 151 i 163 TWE dotyczących kultury i badań naukowych, które mogłyby mieć znaczenie przy tworzeniu wspólnych programów dla mniejszości w tych dziedzinach (jak ustanowiono w art. 12 KROMN);
50. wzywa Radę do dalszej pracy na rzecz osiągnięcia porozumienia w sprawie wniosku Komisji dotyczącego Decyzji Ramowej Rady w sprawie zwalczania rasizmu i ksenofobii¹; uważa, że Decyzja Ramowa stanowi ważny krok w kierunku ustalenia ram karania aktów przemocy rasistowskiej/ksenofobicznej jako przestępstwa w krajach Unii Europejskiej oraz uznania motywów rasistowskich i ksenofobicznych za okoliczności obciążające prowadzące do surowszych wyroków; przywołuje stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lipca 2002 r.², przychylające się do wniosku; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 2005 r. dotyczącą ponownego rozważenia tkwiącej wcześniej w impasie Decyzji Ramowej,

Przyszłe środki finansowe i gospodarcze

51. uważa, że Unia powinna uzupełniać działania Państw Członkowskich na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym za pomocą adekwatnego finansowania:
- opracowując szczegółową strategię walki z dyskryminowaniem mniejszości przy pomocy funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz inicjatywy wspólnotowej EQUAL w szczególności,

¹ Dz.U. C 75 E z 26.3.2002, str. 269.

² Dz.U. C 271 E z 12.11.2003, str. 558.

- tworząc nowe projekty pilotażowe oraz sieci solidarności w oparciu o artykuły traktatowe, o których mowa w art. 50, i stosowne inicjatywy wobec krajów trzecich, z których pochodzą mniejszości;
- włączając zagadnienia niedyskryminacji do funduszy strukturalnych, a w szczególności do EFS, oraz aktywnie promując EFS jako instrument wdrożenia dyrektyw 2000/78/WE i 2000/43/WE,
- ponownie włączając finansowanie inicjatyw międzynarodowych w zakresie niedyskryminacji i integracji społecznej do projektu ustanowienia programu PROGRESS (COM(2004)0488),
- ułatwiając organizacjom pozarządowym reprezentującym interesy osób, do których odnosi się art. 13 TWE, korzystanie z funduszy strukturalnych, a zwłaszcza EFS,

zachęca w tym kontekście Państwa Członkowskie do scedowania niektórych uprawnień do podejmowania decyzji dotyczących funduszy strukturalnych na rzecz władz regionalnych i lokalnych zgodnie z kierunkiem unijnej polityki decentralizacyjnej;

Środki realizacji i mechanizm sprawowania nadzoru

52. z zadowoleniem przyjmuje ostatnie inicjatywy Komisji w tej dziedzinie, a mianowicie:
  - powołanie przez Przewodniczącego Komisji Grupy Komisarzy do spraw praw podstawowych, która musi odgrywać kluczową rolę w przyczynianiu się do ochrony mniejszości i zwalczania dyskryminacji,
  - powołanie wewnętrznego zespołu skupiającego przedstawicieli 14 różnych służb Komisji;
53. wzywa do gromadzenia danych na temat bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji (np. odsetka osób należących do mniejszości narodowych wśród osób zagrożonych ubóstwem, zatrudnionych i bezrobotnych, poziomu ich wykształcenia, etc.) w celu zapewnienia właściwej informacji zwrotnej odnośnie skuteczności polityki Państw Członkowskich w zakresie zwalczania dyskryminacji i ochrony mniejszości;
54. wzywa Państwa Członkowskie do włączenia wymiaru społeczno-kulturowej tożsamości płci do swoich planów działania na rzecz wyeliminowania rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i powiązanej z nią nietolerancji, a w szczególności do opracowania wytycznych i wskaźników uwzględniających społeczno-kulturową tożsamość płci i pod jej kątem opracowanych, oraz do korzystania na wszystkich poziomach z danych z podziałem według płci;
55. domaga się powołania w ramach instytucji ochrony porządku publicznego Państw Członkowskich, państw przystępujących i kandydujących wyspecjalizowanych jednostek do walki z przypadkami naruszeń prawa na tle rasowym i działalnością grup rasistowskich; powyższe jednostki miałyby obowiązek stworzenia systemów monitorowania, klasyfikacji, rejestracji i dalszego śledzenia zgłoszonych przypadków rasizmu; zaleca dalszy rozwój wytycznych w kierunku zbierania danych na temat przypadków rasizmu przez EUMC zgodnie z zabezpieczeniami związanymi z ochroną

- danych i przy ścisłej współpracy z instytucjami ochrony porządku publicznego, takimi jak policja czy prokuratura; zachęca do rozwijania alternatywnych mechanizmów zbierania danych, takich jak sondaże opinii dotyczące przestępstw rasistowskich;
56. wzywa Państwa Członkowskie do zapewnienia, by osoby zajmujące się świadczeniem usług publicznych i doradztwem były świadome specyficznych kwestii dotyczących mniejszości etnicznych i imigrantek oraz by przeszły one szkolenie w zakresie walki z rasizmem, uwzględniające także perspektywę społeczno-kulturowej tożsamości płci;
57. potwierdza przekonanie, że pamięć i edukacja stanowią podstawę starań zmierzających do usunięcia w przeszłość nietolerancji, dyskryminacji i rasizmu, i wzywa Radę, Komisję i Państwa Członkowskie do wytężonej walki z wszystkimi formami dyskryminacji poprzez:
- zwiększanie zdolności zapobiegania i skutecznego reagowania na przejawy dyskryminacji, w szczególności poprzez wzmocnienie środków działania organizacji jak i przez wspieranie wymiany informacji, dobrej praktyki oraz współpracy na szczeblu europejskim przy jednoczesnym uwzględnieniu specyficznych cech różnych form dyskryminacji;
  - promowanie i rozpowszechnianie wartości i działań leżących u podstaw walki z dyskryminacją, łącznie z wykorzystaniem kampanii na rzecz wzrostu świadomości społecznej, ponieważ uważa, że zapobieganie dyskryminacji jest równie ważne jak jej zwalczanie;
  - zachęcanie do kształcenia nauczycieli w taki sposób, by ułatwić im zarówno wykształcenie potrzeby zwalczania rasizmu, antysemityzmu i nietolerancji, jak również dostrzegania korzyści wynikających z różnorodności kulturowej, szczególnie zaś z imigracji;
58. wzywa Państwa Członkowskie do wprowadzenia ustawodawstwa zwalczającego dyskryminację, łącznie ze środkami uwzględniającymi wymiar społeczno-kulturowej tożsamości płci, o których mowa w art. 13 Traktatu WE;
59. jest przekonany, że w duchu zasady pomocniczości powinna istnieć bliska współpraca między przedstawicielami mniejszości a instytucjami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi; uważa, że taka współpraca powinna być oparta na:
- przejrzystym ustaleniu standardów, by umożliwić sprawdzenie, czy podjęte działania spełniają określone uprzednio standardy,
  - otwartej metodzie koordynacji, łączącej różne władze Państw Członkowskich i przedstawicieli instytucji europejskich, oraz wymianie dobrych praktyk;
60. biorąc pod uwagę art. 262 oraz 265 TWE, zwraca się stosownie z prośbą do Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego o wydanie opinii na temat poruszonych w niniejszej rezolucji zagadnień dotyczących ochrony mniejszości oraz polityki zwalczania dyskryminacji; zachęca obydwie Komitety do wydania takiej opinii do połowy 2006 r. oraz do skoncentrowania się na konkretnej roli, jaką mogłyby

odgrywać władze lokalne i regionalne oraz różne społeczne i gospodarcze elementy składowe zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego;

61. uważa, że Agencja Praw Podstawowych powinna w sposób bezwzględnie priorytetowy stać się pożytecznym narzędziem współpracy z instytucjami europejskimi, w bliskim porozumieniu z narodowymi instytucjami zajmującymi się prawami podstawowymi; sądzi, że Agencja powinna także sprawować kontrolę nad wpływem polityk opisanych w tejże rezolucji oraz regularnie składać sprawozdania w Parlamencie Europejskim i parlamentach narodowych;
62. zachęca Komisję do rozpoczęcia przeglądu stosowania dyrektyw 2000/43/WE i 2000/78/WE w celu wzmocnienia antydyskryminacyjnych środków Unii Europejskiej oraz zorganizowania walnej konferencji skupiającej wszystkie zaangażowane strony, a zwłaszcza polityków i reprezentantów instytucji publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń działających na tym polu;

o

o o

63. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom Państw Członkowskich oraz krajów przystępujących i kandydujących, Europejskiemu Komitetowi Społeczno-Ekonomicznemu i Komitetowi Regionów.